

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over onder meer de Geannoteerde agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking d.d. 4–5 september 2023.

De voorzitter van de commissie,
Wuite

De adjunct-griffier van de commissie,
Prenger

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng VVD-fractie

Inbreng SP-fractie

Inbreng CU-fractie

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor de toegezonden geannoteerde agenda voor de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking op 4 en 5 september 2023. Zij hebben daarover de volgende vragen en opmerkingen.

Any other business (AOB) – Niger

De Minister schrijft dat op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, veiligheid en migratie de bilaterale steun aan de centrale Nigerese overheid is opgeschort. Daarnaast schrijft de Minister dat het kabinet probeert zoveel mogelijk de programma's die ten goede komen aan de Nigerese bevolking voort te zetten, net zoals in Mali en Burkina Faso. De leden van de VVD-fractie vragen of inmiddels onderzocht is of programma's in Niger via de Verenigde Naties, andere internationale organisaties en lokale partners voortgezet kunnen worden, en zo ja, om welke programma's dat gaat. Hoe gaat het kabinet ervoor waken dat (financiële) middelen niet in handen zullen komen van de coupgelegers?

Overig – Hulp na aardbeving Turkije en Syrië

De Minister geeft aan een bedrag van 10 miljoen euro te reserveren voor de *Global Concessional Financing Facility* (GCF) ten behoeve van Turkije. Ook schrijft de Minister dat het op dit moment echter nog onzeker is of de GCF open gaat voor Turkije. De leden van de VVD-fractie vragen wat de Minister concreet doet bij collega Ministers om als bilaterale donor geld beschikbaar te stellen? Welke landen hebben met welke bedragen geld gereserveerd voor de GCF ten behoeve van Turkije? Hoe ziet het proces eruit om donorbijdragen te mobiliseren?

Inbreng leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de informele Raad. Dit heeft bij deze leden geleid tot een aantal opmerkingen en vragen aan de Minister.

Uit de agenda blijkt dat de Minister tijdens de informele Raad zal spreken met de plaatsvervangend secretaris-generaal van de Verenigde Naties, ter voorbereiding op de SDG top in New York van 18 en 19 september aanstaande. De conceptconclusies zijn niet erg optimistisch over de voortgang van de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs): «*The achievement of the SDGs is in peril. At the midpoint of the 2030 Agenda, we are alarmed that only 12 percent of the SDGs are on track and 30 percent remain unchanged or below the 2015 baseline.*»¹ De leden van de

¹ Revised Zero Draft of the Political Declaration to be adopted at the High-level Political Forum on Sustainable Development (HLPF), 8 juni 2023, https://hlpf.un.org/sites/default/files/2023-06/Zero%20Final%20SDG%20PD%20Revised.pdf?_gl=1*rrdrfb*_ga*NzA2NjI0NzQxLjE2NDUxOTk4NjE.*_ga_TK

SP-fractie hechten veel waarde aan de duurzame ontwikkelingsdoelen omdat zij inzetten op zaken als armoedebestrijding, schoon water en gezondheidszorg, onderwijs voor alle kinderen en de bestrijding van klimaatverandering. Deze leden zijn bezorgd over het feit dat de realisatie van de ontwikkelingsdoelen zo moeizaam verloopt. Uit de spillover-ranking van het Sustainable Development Report blijkt dat het Nederlandse beleid en Nederlandse bedrijfsactiviteit een zeer negatieve invloed hebben op het bereiken van de ontwikkelingsdoelen. Nederland scoort hierop het slechtst van alle EU-landen, op Luxemburg na.² Erkent het kabinet dit? Erkent zij ook dat, als wij ons inderdaad aan de SDGs committeren, het juist Nederland en andere (West-Europese) landen zijn die extra inzet moeten tonen? Is de Nederlandse bijdrage nog wel geloofwaardig? Wat voor gevolgen trekt zij hier uit?

Een van de belangrijkste redenen voor het slechte presteren van Nederland in de duurzame ontwikkelingsdoelen is de status van Nederland als belastingparadijs.³ Bedrijven gebruiken Nederland om te voorkomen dat zij in andere landen belasting moeten betalen. Hierdoor lopen andere (vaak ook armere) landen de nodige belastinginkomsten mis, wat mede bijdraagt aan de vertraging van de ontwikkeling van die landen. Erkent het kabinet dat Nederland een belastingparadijs is? Erkent de Minister ook de kwalijke rol die het Nederlandse kabinet hierin speelt? Is het kabinet bereid om de mogelijkheden voor bedrijven om via Nederland belasting te ontwijken, te schrappen?

Gezien het gegeven dat Nederland extra inzet moet tonen om bij te dragen aan de realisatie van de SDGs, zijn de leden van de SP-fractie van mening dat wetgeving nodig is om bedrijven aan deze doelen te binden. Een van de conclusies van de vrijwillige evaluatie door de Europese Unie over de realisatie van de SDGs is dan ook: «[De EU hernieuwt] haar verbintenis om, op grond van het herziene kader voor betere regelgeving, ervoor te zorgen dat haar wetgevingsvoorstellen de uitvoering van de SDGs blijven verwezenlijken.»⁴ Onderschrijft de Minister deze conclusie? Hoe gaat de Minister dit implementeren, met name ook bij andere ministeries?

Inbreng leden van de CU-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie in de Tweede Kamer hebben kennisgenomen van de agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking. Zij hebben daarover enkele vragen en aandachtspunten.

In het kader van het gesprek met plaatsvervangend secretaris-generaal van de VN Amina Mohammed over het tekort aan financiering voor de SDGs en de klimaatdoelen, zouden deze leden de Minister willen vragen of zij kan aangeven hoe de Europese Commissie waarborgt dat kwetsbare groepen en lokale maatschappelijke organisaties verbeterd toegang kunnen krijgen tot klimaatfinanciering. Ook vragen zij welke instrumenten voor klimaatfinanciering op dit moment beschikbaar zijn op nationaal en Europees niveau, en wie daar – onder welke voorwaarden – gebruik van kunnen maken. Is de Minister bereid aandacht te vragen voor de toegankelijkheid van klimaatfinancieringsinstrumenten voor lokale maatschappelijke organisaties tijdens de aankomende Raad, maar ook op relevante internationale fora zoals COP28?

² Sustainable Development Report 2023 (sdgindex.org).

³ Sustainable Development Report 2023 (sdgindex.org).

⁴ Vrijwillige evaluatie van de vooruitgang bij de uitvoering van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) (europa.eu).

Ten aanzien van de Global Gateway vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de Minister kan aangeven wat de status is van het aangekondigde *Civil Society Dialogue Platform*. Is de Minister het met deze leden eens dat de betrokkenheid van (lokale) maatschappelijke organisaties bij Global Gateway projecten / Team Europe Initiatives belangrijk is en is zij bereid dit punt in te brengen tijdens de Raad?

Tot slot hebben deze leden nog een vraag over de partnerschapsovereenkomst na Cotonou: wat is de appreciatie van de Minister ten aanzien van de inhoud van de nieuwe partnerschapsovereenkomst tussen de EU en de staten in Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan (OACPS)? Wat zijn de belangrijkste verschillen met het Cotonou verdrag en hoe waardeert de Minister deze?

II. Antwoord / Reactie van de Minister

III. Volledige agenda

Geannoteerde agenda voor de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 4–5 september 2023. 2023Z14311 – Brief regering d.d. 28-08-2023, Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, E.N.A.J. Schreinemacher

Verslag van Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 4 mei 2023. 21 501-04, nr. 260 – Brief regering d.d. 17-05-2023 – Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, E.N.A.J. Schreinemacher